

שם פרטי:

שם משפחה:

כיתה:

סיכום טקסט מידעי

דף עבודה

המלח של ים המלח*

- 1 | ים המלח הוא אחד האגמים המלוחים ביותר בעולם, והמקום הנמוך ביותר על פני היבשה. מימיו מלוחים פי כמה וכמה ממי הים התיכון.
- 3 | בגלל המליחות הגבוהה אין בו דגים או צמחים, ולכן בשפות רבות קוראים לו «הים המת». אנשים שנכנסים למים צפים בקלות, אפילו בלי לשחות.
- 5 | בשנים האחרונות מפלס המים יורד במהירות. הסיבות לכך הן שימוש רב במי הירדן, שזרמו בעבר אל האגם, וכן הפקת מינרלים מהמים. בעקבות הירידה נפתחים בחוף בולענים – בורות שנוצרים פתאום באדמה.

* נכתב על ידי רועי סויסה, 2023.

2 כתבו את הרעיון המרכזי של כל פסקה במשפט קצר.

פסקה	רעיון מרכזי
1	
2	
3	

3 כתבו סיכום של הטקסט ב־3–4 משפטים, במילים שלכם.

הדולפין – יונק חכם בים*

- 1 | הדולפין חי בים, אבל הוא אינו דג אלא יונק. כמו כל היונקים, הוא נושם אוויר בריאות, ולכן עליו לעלות אל פני המים כמה פעמים בשעה. הנקבה מניקה את הגור שלה בחלב, והגור נשאר לידה זמן רב, לפעמים יותר משנה.

4 | דולפינים חיים בקבוצות. הם צדים יחד, שומרים זה על זה ואפילו משחקים יחד. כדי לתקשר הם משמיעים צפצופים, שריקות ונקישות. לכל דולפין יש שריקה מיוחדת משלו, מעין שם פרטי, שבעזרתה חבריו מזהים אותו.

7 | לדולפינים יש גם «סונאר» טבעי: הם משמיעים צלילים ומקשיבים להד שחוזר מן הדגים ומן הסלעים. כך הם מוצאים מזון ומתמצאים גם במים עכורים, כשקשה לראות.

10 | כיום דולפינים רבים נפגעים מרשתות דיג, מזיהום הים ומפסולת פלסטיק. ארגונים לשמירת הטבע פועלים כדי להגן עליהם, למשל בהגבלת הדיג באזורים שבהם הם חיים.

* נכתב על ידי שירה אלמוג, 2017. מתוך: אתר «מדע בגובה העיניים».

5 הכללה: כתבו מילה כוללת לכל רשימה. השורה האחרונה לקוחה מן הטקסט.

מילה כוללת	רשימה
	תפוחים, אגסים, ענבים
	פטיש, מברג, מסור
	גשם, רוח, שלג
	רשתות דיג, זיהום הים, פסולת פלסטיק

6 מיינו את הפרטים: מה ייכנס לסיכום ומה אפשר להשמיט?

הדולפין הוא יונק ולא דג | הגור נשאר ליד אמו לפעמים יותר משנה |
 דולפינים חיים בקבוצות ומתקשרים בקולות | הם משמיעים צפצופים, שריקות ונקישות |
 הם מתמצאים בעזרת הד | דולפינים רבים בסכנה בגלל בני האדם |

נכנס לסיכום	אפשר להשמיט

7 ענו לפי הטקסט.

א. איזה משפט מתאים לפתוח את הסיכום?

- דולפינים שורקים
- הטקסט עוסק בדולפין – יונק ימי חברותי שמתמצא בעזרת הד ונמצא בסכנה
- הגור נשאר ליד אמו ○ יש ארגונים לשמירת הטבע

ב. מה פירוש «מים עכורים» בפסקה 3?

- מים חמים
- מים לא צלולים, שקשה לראות בהם
- מים עמוקים מאוד
- מים מתוקים

8 כתבו סיכום של הטקסט ב־3 משפטים, במילים שלכם. השתמשו במילה כוללת אחת לפחות ובמילת קישור אחת לפחות.

9 התאימו לכל רשימה את המילה הכוללת (הכללה).

טור א

1. מיטה, ספה, ארון

2. אריה, נמר, זאב

3. חולצה, מכנסיים, מעיל

4. אוטובוס, רכבת, מונית

5. רופא, אחות, רוקח

6. דצמבר, ינואר, פברואר

טור ב

חיות טרף ☐

חודשי החורף ☐

אנשי רפואה ☐

בגדים ☐

כלי תחבורה ☐

רהיטים ☐

10 מיינו: מה עושים כשמסכמים ומה לא עושים?

כותבים במילים שלנו | מעתיקים משפטים שלמים | משמיטים דוגמאות
 מוסיפים דעה אישית | מחפשים רעיון מרכזי בכל פסקה
 מוסיפים פרטים שלא היו בטקסט | משתמשים במילה כוללת
 מעתיקים את כל המספרים והתאריכים

עושים בסיכום	לא עושים בסיכום

הגמל – «ספינת המדבר»*

- 1 | הגמל חי באזורים מדבריים, ויש לו תכונות שעוזרות לו לשרוד בחום וביובש. בדבשת שעל גבו הוא אוגר שומן, ולא מים כפי שרבים חושבים. כשאין לו מזון, גופו משתמש בשומן הזה.
- 4 | הגמל יכול ללכת ימים רבים בלי לשתות. כשהוא מוצא מים, הוא שותה כמות גדולה מאוד בבת אחת. ריסים ארוכים מגנים על עיניו מפני החול, והוא יכול לסגור את נחיריו בזמן סופה.
- 7 | בזכות התכונות האלה השתמשו אנשי המדבר בגמלים במשך אלפי שנים כדי להוביל סחורות ואנשים. לכן כינו אותו «ספינת המדבר».

* נכתב על ידי ליאת אדלר, 2019.

12 תלמיד כתב משפטים לסיכום של «הגמל». האם כל משפט מתאים לסיכום? כתבו «נכון»

אם הוא מתאים ו«לא נכון» אם לא, והסבירו.

נכון / לא נכון

א. הגמל מותאם לחיים במדבר החם והיבש.

נכון / לא נכון

ב. בדבשת של הגמל יש מים.

נכון / לא נכון

ג. לדעתי הגמל הוא החיה הכי יפה במדבר.

נכון / לא נכון

ד. הגמל מוגן מן החול בעזרת ריסים ארוכים ונחיריים שנסגרים.

תשובות – סיכום טקסט מידעי

2 כתבו את הרעיון המרכזי של כל פסקה במשפט קצר.

פסקה	רעיון מרכזי
1	ים המלח מלוח מאוד והוא המקום הנמוך ביותר ביבשה.
2	בגלל המליחות אין בו חיים, ואנשים צפים בו.
3	המפלס יורד בגלל שימוש במים והפקת מינרלים, ונוצרים בולענים.

3 כתבו סיכום של הטקסט ב־3–4 משפטים, במילים שלכם.

תשובה אפשרית: ים המלח הוא אגם מלוח מאוד ונמוך מאוד. בגלל המליחות אין בו חיים ואפשר לצוף בו. היום המפלס שלו יורד בגלל שימוש במים והפקת מינרלים, ולכן נפתחים בחוף בולענים.

5 הכללה: כתבו מילה כוללת לכל רשימה. השורה האחרונה לקוחה מן הטקסט.

רשימה	מילה כוללת
תפוחים, אגסים, ענבים	פירות
פטיש, מברג, מסור	כלי עבודה
גשם, רוח, שלג	מזג אוויר
רשתות דיג, זיהום הים, פסולת פלסטיק	סכנות לדולפינים / פגיעות של בני האדם

6 מיינו את הפרטים: מה ייכנס לסיכום ומה אפשר להשמיט?

נכנס לסיכום	אפשר להשמיט
הדולפין הוא יונק ולא דג, דולפינים חיים בקבוצות ומתקשרים בקולות, הם מתמצאים בעזרת הד, דולפינים רבים בסכנה בגלל בני האדם	הגור נשאר ליד אמו לפעמים יותר משנה, הם משמיעים צפצופים, שריקות ונקישות

7 ענו לפי הטקסט.

א. איזה משפט מתאים לפתוח את הסיכום?

○ דולפינים שורקים

● **הטקסט עוסק בדולפין – יונק ימי חברותי שמתמצא בעזרת הד ונמצא בסכנה**

○ הגור נשאר ליד אמו ○ יש ארגונים לשמירת הטבע

ב. מה פירוש «מים עכורים» בפסקה 3?

○ מים חמים ● **מים לא צלולים, שקשה לראות בהם** ○ מים עמוקים מאוד

○ מים מתוקים

8 כתבו סיכום של הטקסט ב־3 משפטים, במילים שלכם. השתמשו במילה כוללת אחת לפחות ובמילת קישור אחת לפחות.

תשובה אפשרית: הדולפין הוא יונק ימי שנושם אוויר ומניק את גוריו. דולפינים חיים בקבוצות, מתקשרים בקולות ומתמצאים בעזרת הד. אולם כיום הם בסכנה בגלל פגיעות של בני האדם, ולכן פועלים להגן עליהם.

9 התאימו לכל רשימה את המילה הכוללת (הכללה).

טור א

1. מיטה, ספה, ארון

2. אריה, נמר, זאב

3. חולצה, מכנסיים, מעיל

4. אוטובוס, רכבת, מונית

5. רופא, אחות, רוקח

6. דצמבר, ינואר, פברואר

טור ב

2 חיות טרף

6 חודשי החורף

5 אנשי רפואה

3 בגדים

4 כלי תחבורה

1 רהיטים

10 מיינו: מה עושים כשמסכמים ומה לא עושים?

עושים בסיכום	לא עושים בסיכום
כותבים במילים שלנו, משמיטים דוגמאות, מחפשים רעיון מרכזי בכל פסקה, משתמשים במילה כוללת	מעתיקים משפטים שלמים, מוסיפים דעה אישית, מוסיפים פרטים שלא היו בטקסט, מעתיקים את כל המספרים והתאריכים

12 תלמיד כתב משפטים לסיכום של «הגמל». האם כל משפט מתאים לסיכום? כתבו «נכון»

אם הוא מתאים ו«לא נכון» אם לא, והסבירו.

א. הגמל מותאם לחיים במדבר החם והיבש. **נכון**

ב. בדבשת של הגמל יש מים. **לא נכון** – טעות: לפי הטקסט הדבשת אוגרת שומן

ג. לדעתי הגמל הוא החיה הכי יפה במדבר. **לא נכון** – זו דעה אישית; אין לה מקום בסיכום

ד. הגמל מוגן מן החול בעזרת ריסים ארוכים ונחיריים שנסגרים. **נכון**

✎ תרגול נוסף משלי: כתבו שלושה משפטים או דוגמאות משלכם לנושא של הדף, ובדקו אותם עם חבר או חברה.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.